

SYLABUS KURZU

„Filozofia výchovy“

Katedra filozofie a dejín filozofie FiF UK

ZS 2021

I. ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O KURZE:

Čas a miestnosť: utorok 14.20-15.55 – N 306

Študujúci: Bc. stupeň, pedagogika, andragogika a príbuzné odbory

Vyučujúci: Prof. PhDr. Emil Višňovský, CSc., Doc. PhDr. Mariana Szapuová, PhD., Doc. PhDr. Ivan Buraj, PhD., Doc. Erika Lalíková, PhD., Mgr. Róbert Maco, PhD., Mgr. Zuzana Zelinová, PhD.

Počet hodín týždenne: 2 (1P/1S)

Počet kreditov: 4

II. CHARAKTERISTIKA KURZU:

Kurz je základným prehľadovým kurzom, ktorý uvedie študentov do vybraných filozofických koncepcií edukácie, ktoré vytvorili filozofi od antiky po súčasnosť. Kurz poskytne základnú orientáciu v týchto filozofických koncepciách, na ktorej budú študenti môcť stavať v ďalšom štúdiu pedagogiky, andragogiky a príbuzných odborov.

Ciele kurzu

A: v oblasti poznatkov budú študenti vedieť:

- Čo je filozofia výchovy (edukácie)
- Aké sú významné koncepcie edukácie vo filozofii, jej dejinách a súčasnosti
- Aký je význam filozofie pre riešenie problémov teórie a praxe edukácie

B: v oblasti zručností budú študenti vedieť:

- Orientovať sa vo filozofických koncepciách edukácie
- Klásť otázky a formulovať odpovede ohľadom filozofických otázok edukácie
- Samostatne myslieť o filozofických otázkach edukácie

Forma a štruktúra kurzu

Kurz prebieha formou priamej kontaktnej výučby 1-krát týždenne podľa stanoveného rozvrhu, a to spravidla formou prednášky, na ktorú priamo nadväzuje seminár k danej téme. Táto základná štruktúra sa môže podľa situácie a potrieb zmeniť, avšak súčasťou každého stretnutia je dialóg a aktívna diskusia.

Prednáška:

V prednáške vyučujúci vysvetlí základné otázky a pojmy, podá výklad danej témy. Prednáška je interaktívna, študenti môžu klásť otázky aj počas nej. Súčasťou prednášky sú prezentácie, ktoré učiteľ poskytne študentom.

Seminár:

Seminár je aktívna, participatívna forma výučby, ktorá je zvlášť dôležitá pri štúdiu filozofie. Účelom seminára je prediskutovať a v diskusii si objasniť hlavné otázky k téme a kľúčové koncepty. Táto základná štruktúra sa môže podľa situácie a potrieb meniť.

Povinná študijná literatúra:

Povinné študijné texty sú súčasťou prípravy na semináre. Študentom sú k dispozícii v elektronickej podobe prostredníctvom vyučujúcich.

Ďalšia odporúčaná literatúra:

- BREZINKA, W.: *Filozofické základy výchovy*. Praha: Zvon, 1996.
- CURREN, R., ed.: *A Companion to the Philosophy of Education*. Oxford: Blackwell, 2003.
- OLŠOVSKÝ J.: *Slovník filozofických pojmů současnosti*. Praha: Erika – Petra, 1999.
- PALOUŠ, R.: *K filozofii výchovy*. Praha: Karolinum, 1999.
- PELCOVÁ, N.: *Filozofická a pedagogická antropologie*. Praha: Karolinum, 2000.
- PINC, Z.: *Fragmenty k filozofii výchovy*. Praha: OIKOYMENH, 1999.
- POPKIN, R. H., STROLL, A.: *Filozofie pro každého*. Praha: IŽ s.r.o.
- STORIG, H. J.: *Malé dějiny filozofie*. Praha: Zvon, 1996.
- SYŘIŠTĚ, I.: *Filozofické základy výchovy*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2014.
- ZICHA Z.: *Vybrané otázky filozofie výchovy*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2014.
- WINCH, C., GINGELL, J.: *Philosophy of Education. The Key Concepts*. London and New York: Routledge, 2008.

III. ÚLOHY A POVINNOSTI ŠTUDENTOV:

1. Štúdium textov na semináre.

Štúdium sa realizuje samostatným čítaním určených povinných textov ako domáca úloha. Účelom čítania vybraných a povinných textov je nielen to, aby študenti získali poznatky o daných témach, ale aj „materiál“ na samostatné uvažovanie a prezentovanie svojich názorov, komentárov, argumentov atď. v diskusiiach na seminároch.

2. Písomná príprava na semináre (konspekt):

Každý študent si vypracúva z prečítaných textov vlastnú písomnú prípravu (písomné poznámky), tzv. konspekt, ktorý odovzdáva vyučujúcemu po skončení seminára k danej téme.¹ Obsahom konspektu je spracovanie **určených povinných textov** v rozsah min. 3 rukopisné strany/1 text. Konspekt **primárne slúži študentovi ako podklad na diskusiu na seminári** a zároveň je kvalitatívne hodnotený. Za mimoriadne kvalitný konspekt môže študent získať bonus, za mimoriadne nekvalitný konspekt študent stráca body, ktoré učiteľ zohľadní pri záverečnom hodnotení.

3. Aktívna diskusia k téme:

Aktívna participácia každého na diskusii je podstatou seminára. Študenti kladú a formulujú otázky, vlastné stanoviská, poznámky, argumenty atď. Táto úloha je môže byť bodovo hodnotená ako bonus a slúži na tréning diskusných a argumentačných prejavov študenta.

¹ Pomôcka 1: Základná inštrukcia k písomnej príprave na semináre.

4. Kontrolný test:

Na záver vyučbovej časti semestra študenti absolvujú kontrolný test z odprednášaných tém a preštudovanej povinnej literatúry.

5. Záverečná esej:²

Každý študent napíše záverečnú esej v rozsahu minimálne 7 normovaných strán (12 600 znakov vrátane medzier), ktorú odovzdá elektronicky na adresu učiteľa v termíne, určenom podľa programu kurzu. Tému eseje si podľa programu kurzu volí študent sám.

6. Ústna skúška:

Predmetom skúšky je ústna obhajoba záverečnej eseje a otázok v nej obsiahnutých. Skúška sa koná v skúškovom období v určených termínoch formou kolokvia, t. j. kolektívnej diskusie za účasti viacerých učiteľov a študentov.

IV. PRAVIDLÁ PRÁCE V KURZE:

Účasť na výučbe:

Pod účasťou sa rozumie plná a aktívna prítomnosť na výučbe od začiatku do konca. O účasti vedie vyučujúci prezenčnú listinu.

Neúčasť na výučbe:

Každá neúčasť na seminári bez ohľadu na jej dôvod znamená automaticky príslušnú bodovú stratu, ktorú nie je možné nahradiť. Tolerovaná strata bez následkov je **max. 1 neúčasť bez udania dôvodu**. Pri vyššej neúčasti (bodovej strate) študent stráca možnosť kurz absolvovať. Prípady dlhodobejšej absencie nad 2 neúčasti zo zdravotných dôvodov rieši vyučujúci individuálne. Akékoľvek individuálne problémy pri plnení úloh a povinností zo strany študenta je potrebné avizovať učiteľovi včas.

² Pomôcka 2: Základná inštrukcia k písaniu študentskej eseje

V. PROGRAM KURZU:

Dátum	Téma	Povinné študijné texty:	Povinné úlohy:
1.TÝŽDEŇ 21.9.	Úvod do kurzu prof. E. Višňovský		
2.TÝŽDEŇ 28.9. P/S	Téma 1: Čo je filozofia výchovy prof. E. Višňovský	Radim Palouš: <i>Filosofická reflexe niekoľkých pojmov školskej pedagogiky</i> . Praha: Karolinum, 2010, s. 7-37.	Konspekt min. 3 normostrany (5400 znakov s medzerami)
3.TÝŽDEŇ 5.10. P/S	Téma 2: Filozofia výchovy v antike 1 Dr. Z. Zelinová	Platón: Alkibiades. In: Platón: <i>Dialógy I.</i> , Bratislava: Tatran, s. 259-279 (česky 17-44)	Konspekt min. 3 normostrany (5400 znakov s medzerami)
4. TÝŽDEŇ 12.10. P/S	Téma 3: Filozofia výchovy v antike 2 Dr. Z. Zelinová	Platón: Alkibiades. In: Platón: <i>Dialógy I.</i> , Bratislava: Tatran, s. 279-310.	Konspekt min. 3 normostrany (5400 znakov s medzerami)
5. TÝŽDEŇ 19. 10. P/S	Téma 4: Filozofia výchovy v renesancii: Komenský doc. E. Lalíková	Jan Amos Komenský: Zda existuje lék na odstránení lidských zmatků, a jaký má být (kap. IV.); Smysl a metoda univerzálních knih (kap. XVI.); Pojetí univerzálních škol (kap. XVII.). In: Komenský, Jan Amos: <i>Cesta světla</i> . Blansko: Almi 2014, s. 44 - 48; 110 - 118; 119 - 121	Konspekt min. 3 normostrany (5400 znakov s medzerami)
6. TÝŽDEŇ 26. 10.	Téma 5: Filozofia výchovy v novoveku 1: Locke, Hume, Rousseau doc. M. Szapuová	Jean-Jacques Rousseau: <i>Emil alebo o výchove</i> . Bratislava: Slovenský spisovateľ, 2002, s. 6-17. John Locke: <i>O výchove</i> . Praha: SPN, 1984., ss. 94-101.	Konspekt min. 3 normostrany (5400 znakov s medzerami)
7. TÝŽDEŇ 2. 11. P/S	Téma 6: Filozofia výchovy v novoveku 2: Kant Dr. R. Maco	Immanuel Kant (1784): Odpoveď na otázku: Čo je osvietenstvo? <i>Kritika a Kontext</i> 2006 (32), s. 22-25. Dostupné na: https://kritika.sk/pdf/1_2006/2.pdf	Konspekt min. 3 normostrany (5400 znakov s medzerami)
8. TÝŽDEŇ 9. 11. P/S	Téma 7: Filozofia výchovy v novoveku 3: Nietzsche Dr. R. Maco	Friedrich Nietzsche (1874): Schopenhauer jako vychovatel. In: F. Nietzsche: <i>Nečasové úvahy</i> . Praha: OIKOYMENH 2005, s. 149-164.	Konspekt min. 3 normostrany (5400 znakov s medzerami)
9. TÝŽDEŇ 16. 11.	Téma 8: Filozofia výchovy v súčasnosti 1: Patočka Doc. E. Lalíková	Jan Patočka: Jan Amos Komenský a dnešní člověk. In: Patočka, Jan: <i>Komeniologické studie II</i> . Praha: OIKOYMENH 1998, s. 352 - 359.	Konspekt min. 3 normostrany (5400 znakov s medzerami)
10. TÝŽDEŇ 23. 11. P/S	Téma 9: Filozofia výchovy v súčasnosti 2: Foucault doc. I. Buraj	Michel Foucault: <i>Dozerať a trestať. Zrod väzenia</i> . Bratislava: Kalligram 2000, s. 179-195 (česky 254-274).	Konspekt min. 3 normostrany (5400 znakov s medzerami)
11. TÝŽDEŇ 30. 11. P/S	Téma 10: Filozofia výchovy v súčasnosti 3: pragmatizmus prof. E. Višňovský	John Dewey: Vplyv pragmatizmu na výchovu, Filozofia výchovy. In: Višňovský E., Mihina, F., ed.: <i>Pragmatizmus</i> . Bratislava: Iris 1998, s. 345-365.	Konspekt min. 3 normostrany (5400 znakov s medzerami)
12. TÝŽDEŇ 7. 12. P/S	Téma 11: Perspektívy edukácie prof. E. Višňovský	Konrad Paul Liessman: <i>Teorie nevzdělanosti. Omyly společnosti vědění</i> . Praha: Academia, 2008, 9-21.	Konspekt min. 3 normostrany (5400 znakov s medzerami)
13. TÝŽDEŇ 14. 12.	Záver, rekapitulácia prof. E. Višňovský	Kontrolný test	
Termíny skúšok: 18. 1. 2022 25. 1. 2022 1. 2. 2022	Kolokviálna forma skúšky:	Odvzdanie písomnej záverečnej eseje + jej obhajoba	

VI. HODNOTENIE A KLASIFIKÁCIA:

Úloha	Hodnota	Frekvencia	S u m á r hodnôt	V ý z n a m h o d - n o t e n i a	K r i t é r i á h o d n o t e n i a	M o ž n o s ť k o - r e k c i e
1. Písomné konspekty povinných textov	3	11x	33	Prezentácia zna- lostí a ideí	P r e s n o s ť , úplnosť	Individuálna
2. Priebežný test	25	1x	25	Prezentácia zna- lostí a ideí	P r e s n o s ť , úplnosť	Neexistuje
Priebežné hodnotenie:			58			
Záverečné hodnotenie:			42			
4. Písomn záverečná esej + ústna obhajoba	21+21	1x	42	Znalosti, mysle- nie, text	- spracovanie literatúry - analýza a inter- pretácia - argumentácia - forma - presnosť a úplnosť	Náhradné ter- míny podľa študijného po- riadku
Celkové hodnotenie:			100			

Klasifikačná stupnica:

A: 100 - 92 %

B: 91- 84 %C: 83 - 76 %

D: 75 - 68 %

E: 67 - 60 %

FX: 0 - 59 %